

Spółeczna ocena praworządności w Polsce

Opracował
Jan Kujawski

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Wyróżniająca Jakość Badań

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- Ponad połowa Polaków termin „praworządność” rozumie jako „równość wszystkich obywateli wobec prawa” (53%), więcej niż czterech na dziesięciu respondentów łączy z tym terminem „przestrzeganie prawa przez władze publiczne” (45%), a także „niezależność sądów od polityki” (44%). Jeden na pięciu ankietowanych definiuje praworządność jako „przestrzeganie prawa przez obywateli” (20%), zaś więcej niż co ósmy (12%) – jako „dostęp obywateli do sądów i pomocy prawnej”.
- Najlepiej ocenianymi wymiarami praworządności w Polsce są: „legitymizacja prawa” (przekonanie, że prawo obowiązujące w Polsce jest warte przestrzegania) oraz „dostęp do wymiaru sprawiedliwości”. Z nieco gorszymi społecznymi ocenami spotykają się takie wymiary praworządności jak: „zaufanie do sądów”, „legalizm władzy” oraz „niezależność sądów”. Ankietowani zdecydowanie najgorzej oceniają wymiar „równości wobec prawa”.
- Oceny praworządności są silnie związane z ocenami własnych warunków materialnych, a także z preferencjami politycznymi badanych.
- Najlepiej stan praworządności w Polsce oceniają sympatycy rządzącej Koalicji Obywatelskiej, natomiast zwolennicy ugrupowań opozycyjnych są dużo bardziej zdystansowani wobec takich opinii.

SPIS TREŚCI

Rozumienie terminu „praworządność”	2
Ocena stanu praworządności w Polsce	3
Legalizm władzy	4
Niezależność sądów.....	5
Równość wobec prawa	6
Dostęp do wymiaru sprawiedliwości.....	7
Zaufanie do sądów	8
Legitymizacja prawa.....	10

Praworządność stanowi jeden z fundamentów demokratycznego państwa. Obejmuje zarówno przestrzeganie prawa przez obywateli oraz instytucje publiczne, jak i równość wobec prawa, niezależność sądów, a także możliwość skutecznego dochodzenia swoich praw przed wymiarem sprawiedliwości. Poziom realizacji praworządności wpływa na zaufanie obywateli do państwa, poczucie sprawiedliwości społecznej oraz ocenę funkcjonowania instytucji publicznych.

W ostatnich latach zagadnienia związane z praworządnością i funkcjonowaniem wymiaru sprawiedliwości stały się ważnym elementem debaty publicznej w Polsce. Dyskusje dotyczą m.in. niezależności sądów, obsady najważniejszych instytucji wymiaru sprawiedliwości, odpowiedzialności osób sprawujących władzę, a także dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości. Tematy te pojawiają się zarówno w debacie krajowej, jak i w dyskusjach prowadzonych np. na forum Unii Europejskiej.

W kwietniowym badaniu CBOS¹ postanowiliśmy skoncentrować się na kilku aspektach społecznego postrzegania praworządności. Po pierwsze na tym, jak Polacy rozumieją termin „praworządność”. Po drugie, jak oceniają stan praworządności w Polsce w kilku kluczowych wymiarach, takich jak: *legalizm władzy, niezależność sądów, równość wobec prawa, dostęp do wymiaru sprawiedliwości, zaufanie do sądów oraz legitymizacja prawa.*

Legalizm władzy miał się wyrażać w przestrzeganiu przez władze publiczne wyroków sądów, nawet gdy są one dla niej niekorzystne, oraz w ponoszeniu przez polityków realnych konsekwencji za naruszenie prawa.

Niezależność sądów oznaczać miała wydawanie przez sądy orzeczeń bez nacisków politycznych oraz, generalnie, niezależność sędziów od polityków.

Równość wobec prawa wyrażać się miała poprzez jednakowe stosowanie prawa wobec wszystkich obywateli (w tym polityków oraz osób bogatych czy wpływowych).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (432) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 9 do 19 kwietnia 2026 roku na próbie liczącej 944 osoby (w tym: 58,9% metodą CAPI, 22,5% – CATI i 18,6% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości oznaczać miał realny dostęp obywateli do sądu, niezależnie od ich sytuacji materialnej, a także ich wiedzę o tym, gdzie można uzyskać pomoc prawną w razie sporu.

Zaufanie do sądów miało oznaczać społeczne przekonanie, że do sądów w Polsce można mieć zaufanie.

Legitymizacja prawa wyrażać się miała w przekonaniu, że prawo obowiązujące w Polsce jest warte przestrzegania.

ROZUMIENIE TERMINU „PRAWORZĄDNOŚĆ”

Ponad połowa Polaków termin „praworządność” rozumie jako „równość wszystkich obywateli wobec prawa” (53%), więcej niż czterech na dziesięciu z tym terminem łączy „przestrzeganie prawa przez władze publiczne” (45%), a także „niezależność sądów od polityki (44%). Jeden na pięciu ankietowanych definiuje praworządność jako „przestrzeganie prawa przez obywateli” (20%), zaś więcej niż co ósmy – jako „dostęp obywateli do sądów i pomocy prawnej” (12%).

CBOS

RYS. 1. Oto kilka sposobów rozumienia słowa „praworządność”. Proszę wskazać nie więcej niż dwa, które są najbliższe temu, jak Pan(i) rozumie praworządność.

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wskazać dwie odpowiedzi

OCENA STANU PRAWORZĄDNOŚCI W POLSCE

Respondenci, odpowiadając na pytania ankietowe na pięciopunktowej skali², określali swój stosunek do poszczególnych wymiarów praworządności. Na podstawie udzielonych odpowiedzi w każdym z analizowanych wymiarów uzyskaliśmy wskaźnik praworządności będący średnią arytmetyczną ocen respondentów, pokazujący ich stosunek do funkcjonowania w Polsce praworządności w każdym z wyodrębnionych przez nas wymiarów.

TABELA 1

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującymi stwierdzeniami, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce?	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Władze publiczne przestrzegają wyroków sądów, nawet gdy są one dla nich niekorzystne	6	27	36	17	13
Politycy ponoszą realne konsekwencje za naruszenie prawa	5	11	40	38	5
Sędziowie w Polsce są niezależni od polityków	4	16	29	40	11
Sądy wydają orzeczenia bez nacisków politycznych	3	18	40	25	13
Prawo w Polsce jest stosowane jednakowo wobec wszystkich obywateli	4	14	42	35	5
Politycy podlegają takim samym zasadom prawnym jak zwykli obywatele	5	11	37	42	5
Osoby bogate lub wpływowe są traktowane przez sądy tak samo jak inni	3	13	40	36	8
Ogólnie rzecz biorąc, do sądów w Polsce można mieć zaufanie	3	31	39	15	11
Prawo obowiązujące w Polsce jest warte przestrzegania	30	50	10	4	6
W razie sporu wiadomo, gdzie można uzyskać pomoc prawną	15	50	20	5	10
Każdy ma realny dostęp do sądu, niezależnie od sytuacji materialnej	13	43	25	9	10

² Stosunek do poszczególnych wymiarów praworządności respondenci określali, odpowiadając na poszczególne pytania ankiety dotyczące zdefiniowanych wymiarów praworządności, na skali od 1 do 5. Wartość 5 oznaczała najwyższy stopień funkcjonowania praworządności w danym wymiarze, zaś wartość 1 – najniższy stopień funkcjonowania praworządności w danym wymiarze.

LEGALIZM WŁADZY

Wskaźnik legalizmu władzy powstał na podstawie dwóch pytań ankiety. Wartości na skali mierzącej, w jakim stopniu respondenci akceptują stwierdzenia dotyczące legalizmu władzy, mieszczą się w zakresie od 1 do 5. Im wyższa wartość na skali, tym większa akceptacja opinii, że w Polsce funkcjonuje legalizm władzy.

Średnia 2,36 – sytuująca się poniżej środka skali (3,00) – świadczy o tym, że w społeczeństwie panuje sceptycyzm co do funkcjonowania legalizmu władzy w Polsce.

TABELA 2

Wskazania respondentów	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Władze publiczne przestrzegają wyroków sądów, nawet gdy są one dla nich niekorzystne	33	54	13
Politycy ponoszą realne konsekwencje za naruszenie prawa	16	79	5

Ocena legalizmu władzy jest powiązana z oceną własnych warunków materialnych. Wśród osób oceniających swoje warunki materialne jako złe średnia wartość wskaźnika legalizmu władzy wynosi 1,78 – a więc znacząco poniżej środka skali. W grupie respondentów oceniających swoje warunki materialne jako dobre średnia ta wynosi 2,44, co jest wynikiem wyższym niż wartość średniej dla ogółu badanych (2,36).

TABELA 3

Średnia wartość wskaźnika legalizmu władzy a ocena własnych warunków materialnych

Ocena własnych warunków materialnych	Średnia wartość wskaźnika legalizmu władzy
Złe	1,78
Średnie	2,25
Dobre	2,44

Warto odnotować znacząco wyższe wartości wskaźnika legalizmu władzy wśród osób deklarujących poglądy lewicowe (2,57) bądź centrowe (2,52) niż wśród badanych o poglądach prawicowych (2,10).

Biorąc pod uwagę poszczególne elektoraty, najwyższy poziom potwierdzenia, że w Polsce funkcjonuje legalizm władzy, charakteryzuje zwolenników Koalicji Obywatelskiej (2,81), najniższy zaś zwolenników obu Konfederacji (1,85 w przypadku Konfederacji WiN oraz 1,94 w przypadku Konfederacji KP). Wśród sympatyków Prawa i Sprawiedliwości poziom uznania, że w Polsce funkcjonuje legalizm władzy, jest nieco wyższy (2,20), jednak sytuuje się poniżej średniej dla ogółu badanych.

TABELA 4

Średnia wartość wskaźnika legalizmu władzy a poglądy polityczne

Lewica	2,57
Centrum	2,52
Prawica	2,10

TABELA 5

Średnia wartość wskaźnika legalizmu władzy w poszczególnych elektoratach

Koalicja Obywatelska	2,81
Prawo i Sprawiedliwość	2,20
Konfederacja Wolność i Niepodległość	1,85
Konfederacja Korony Polskiej	1,94

NIEZALEŻNOŚĆ SĄDÓW

Wskaźnik niezależności sądów stworzony został na podstawie dwóch pytań ankiety. Wartości na skali mierzącej, w jakim stopniu respondenci podzielają opinię, że sędziowie w Polsce są niezależni od polityków oraz że wydają orzeczenia bez nacisków politycznych, mieszczą się w zakresie od 1 do 5. Im wyższa wartość na skali, tym większa akceptacja stwierdzenia, że w Polsce funkcjonuje niezależność sądów.

Średnia wartość wskaźnika wynosi 2,30, a więc kształtuje się poniżej środka skali (3,00). Wynik ten wskazuje, że w opinii społecznej niezależność sądów w Polsce utrzymuje się na relatywnie niskim poziomie.

TABELA 6

Wskazania respondentów	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Sędziowie w Polsce są niezależni od polityków	20	69	11
Sądy wydają orzeczenia bez nacisków politycznych	21	65	13

Najniższa wartość wskaźnika oceny niezależności sądów charakteryzuje ankietowanych o poglądach prawicowych (1,97). Respondenci o orientacji lewicowej oraz centrowej cechują się natomiast wyższym poziomem akceptacji opinii, że w Polsce przestrzegana jest niezależność sądów (odpowiednio 2,52 i 2,48), niż wskazuje średnia dla ogółu badanych.

Analizując poszczególne elektoraty można stwierdzić, że najwyższy poziom akceptacji stwierdzenia, że w Polsce sądy są niezależne, charakteryzuje wyborców Koalicji Obywatelskiej (2,68), zaś najniższy – zwolenników Konfederacji Wolność i Niepodległość (1,89). Wśród wyborców Prawa i Sprawiedliwości wartość tego wskaźnika również lokuje się poniżej średniej dla ogółu badanych (2,03).

TABELA 7

Wartość wskaźnika niezależności sądów w poszczególnych elektoratach

Koalicja Obywatelska	2,68
Prawo i Sprawiedliwość	2,03
Konfederacja Korony Polskiej	1,95
Konfederacja Wolność i Niepodległość	1,89

TABELA 8

Średnia wartość wskaźnika niezależności sądów a poglądy polityczne

Lewica	2,52
Centrum	2,48
Prawica	1,97

RÓWNOŚĆ WOBEC PRAWA

Wskaźnik postrzegania równości wobec prawa skonstruowano na podstawie odpowiedzi na trzy pytania ankiety. Podobnie jak w przypadku poprzednich wymiarów odpowiedzi udzielano na pięciopunktowej skali (1-5), na której wyższe wartości oznaczają silniejsze przekonanie, że w Polsce przestrzegana jest zasada równości wobec prawa.

Średnia wartość wskaźnika wynosi 2,04, a więc wyraźnie poniżej środka skali (3,00). Wynik ten wskazuje, że w opinii społecznej przekonanie o przestrzeganiu zasady równości wobec prawa w Polsce jest słabe.

TABELA 9

Wskazania respondentów	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo w Polsce jest stosowane jednakowo wobec wszystkich obywateli	18	77	5
Politycy podlegają takim samym zasadom prawnym jak zwykli obywatele	16	79	5
Osoby bogate lub wpływowe są traktowane przez sądy tak samo jak inni	16	76	8

Ocena własnych warunków materialnych wpływa na wartość wskaźnika równości wobec prawa. W grupie osób oceniających swoje warunki materialne jako złe średnia wartość tego wskaźnika wynosi 1,52, co jest wynikiem niższym niż średnia dla ogółu badanych (2,04). Wśród respondentów oceniających swoje warunki materialne jako dobre wartość ta wynosi 2,11, co nieznacznie przekracza średnią wskaźnika dla ogółu ankietowanych.

TABELA 10

Średnia wartość wskaźnika równości wobec prawa a ocena własnych warunków materialnych

Ocena własnych warunków materialnych	Średnia wartość wskaźnika równości wobec prawa
Złe	1,52
Średnie	1,96
Dobre	2,11

Respondenci o poglądach lewicowych i centrowych są w większej mierze przekonani o przestrzeganiu w Polsce zasady równości wobec prawa (średnie wartości wskaźnika 2,19 dla obu grup) niż wyborcy deklarujących poglądy prawicowe (1,83).

Biorąc pod uwagę poszczególne elektoraty można stwierdzić, że w największej mierze przekonani o przestrzeganiu w Polsce zasady równości wobec prawa są zwolennicy Koalicji Obywatelskiej (2,45). Warto jednak odnotować, że nawet w tym elektoracie średnia wartość wskaźnika sytuuje się poniżej środka skali. W przypadku zwolenników partii opozycyjnych średnie wartości omawianego wskaźnika sytuują się poniżej średniej dla ogółu badanych (Konfederacja Wolność i Niepodległość – 1,77, Konfederacja Korony Polskiej – 1,84, Prawo i Sprawiedliwość – 1,90).

TABELA 11

Średnia wartość wskaźnika równości wobec prawa a poglądy polityczne

Lewica	2,19
Centrum	2,19
Prawica	1,83

TABELA 12

Wartość wskaźnika równości wobec prawa w poszczególnych elektoratach

Koalicja Obywatelska	2,45
Prawo i Sprawiedliwość	1,90
Konfederacja Wolność i Niepodległość	1,84
Konfederacja Korony Polskiej	1,77

DOSTĘP DO WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Wskaźnik dostępu do wymiaru sprawiedliwości utworzono na podstawie dwóch pytań ankiety. Wartości na skali mierzącej, w jakim stopniu respondenci podzielają daną opinię, mieszczą się w zakresie od 1 do 5. Im wyższa wartość na skali, tym większa zgodność ze stwierdzeniem, że w Polsce każdy ma realny dostęp do sądu, niezależnie od sytuacji materialnej.

Średnia wartość wskaźnika wynosi 3,38, a więc kształtuje się powyżej środka skali (3,00). Wynik ten wskazuje, że w opinii społecznej funkcjonuje dość silne przekonanie, że w Polsce każdy, niezależnie od sytuacji finansowej, ma możliwość dochodzenia swoich praw przed sądem.

TABELA 13

Wskazania respondentów	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
W razie sporu wiadomo, gdzie można uzyskać pomoc prawną	65	25	10
Każdy ma realny dostęp do sądu, niezależnie od sytuacji materialnej	56	34	10

Ocena własnych warunków materialnych wpływa na wartość wskaźnika dostępu do wymiaru sprawiedliwości. W grupie osób oceniających swoje warunki materialne jako złe średnia wartość tego wskaźnika wynosi 2,57 – jest to wynik niższy niż średnia dla ogółu badanych. Wśród respondentów oceniających swoje warunki materialne jako dobre średnia wynosi 3,48, co przekracza średnią wskaźnika dla ogółu badanych (3,38).

TABELA 14

Średnia wartość wskaźnika dostępu do wymiaru sprawiedliwości a ocena własnych warunków materialnych

Ocena własnych warunków materialnych	Średnia wartość wskaźnika dostępu do wymiaru sprawiedliwości
Złe	2,57
Średnie	3,22
Dobre	3,48

Biorąc pod uwagę poszczególne elektoraty, najsilniej przekonani o tym, że w Polsce każdy ma realny dostęp do sądu, bez względu na swoją sytuację finansową, są wyborcy Koalicji Obywatelskiej (3,64), na przeciwległym biegunie sytuują się zwolennicy Konfederacji Korony Polskiej (2,99). Potencjalni wyborcy Konfederacji Wolność i Niepodległość oraz Prawa i Sprawiedliwości w tym wymiarze podobni są do ogółu badanych (średnie wartości wskaźnika 3,35).

TABELA 15

Wartość wskaźnika dostępu do wymiaru sprawiedliwości w poszczególnych elektoratach

Koalicja Obywatelska	3,64
Prawo i Sprawiedliwość	3,35
Konfederacja Wolność i Niepodległość	3,35
Konfederacja Korony Polskiej	2,99

ZAUFANIE DO SĄDÓW

Wskaźnik zaufania do sądów skonstruowano na podstawie odpowiedzi na jedno z pytań ankiety. Podobnie jak w przypadku poprzednich wymiarów odpowiedzi udzielano na pięciopunktowej skali (1-5), na której wyższe wartości oznaczają silniejsze przekonanie, że w Polsce można mieć zaufanie do sądów.

Średnia wartość wskaźnika wynosi 2,68, a więc sytuuje się nieco poniżej środka skali (3,00). Wynik ten wskazuje, że w opinii społecznej raczej nie jest podzielane przekonanie o tym, że do sądów można mieć zaufanie.

TABELA 16

Wskazania respondentów	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Ogólnie rzecz biorąc, do sądów w Polsce można mieć zaufanie	34	54	11

Ocena własnych warunków materialnych wpływa na wartość wskaźnika zaufania do sądów. W grupie osób oceniających swoje warunki materialne jako złe średnia wartość tego wskaźnika wynosi 1,96 – jest to wynik znacząco niższy niż średnia dla ogółu badanych (2,68). Wśród respondentów oceniających swoje warunki materialne jako dobre średnia wartość wskaźnika wynosi 2,78 i jest to wynik wyższy niż średnia dla ogółu badanych.

TABELA 17

Średnia wartość wskaźnika zaufania do sądów a ocena własnych warunków materialnych

Ocena własnych warunków materialnych	Średnia wartość wskaźnika zaufania do sądów
Złe	1,96
Średnie	2,53
Dobre	2,78

Najsilniejsze przekonanie, że do sądów można mieć zaufanie, cechuje respondentów o poglądach lewicowych (2,94) i centrowych (2,92). Natomiast wyraźnie mniejsza ufność w stosunku do sądów charakteryzuje ankietowanych o poglądach prawicowych (2,30).

W poszczególnych elektoratach partyjnych przekonanie o tym, że do sądów można mieć zaufanie, w największym stopniu cechuje wyborców Koalicji Obywatelskiej (3,26), zaś w najmniejszym – zwolenników Konfederacji Korony Polskiej (1,81). Potencjalni wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (2,39) oraz Konfederacji Wolność i Niepodległość (2,24) sytuują się pod tym względem poniżej średniej dla ogółu badanych.

TABELA 18

Średnia wartość wskaźnika zaufania do sądów a poglądy polityczne

Lewica	2,94
Centrum	2,92
Prawica	2,30

TABELA 19

Wartość wskaźnika zaufania do sądów w poszczególnych elektoratach

Koalicja Obywatelska	3,26
Prawo i Sprawiedliwość	2,39
Konfederacja Wolność i Niepodległość	2,24
Konfederacja Korony Polskiej	1,81

LEGITYMIZACJA PRAWA

Wskaźnik legitymizacji prawa skonstruowano na podstawie odpowiedzi na jedno z pytań ankiety. Podobnie jak w przypadku poprzednich wymiarów odpowiedzi udzielano na pięciopunktowej skali (1-5), na której wyższe wartości oznaczają silniejsze przekonanie, że obowiązujące w Polsce prawo jest warte przestrzegania.

Średnia wartość wskaźnika wynosi 3,92, a więc sytuuje się znacznie powyżej środka skali (3,00). Wynik ten wskazuje, że społeczne przekonanie o tym, że polskie prawo jest warte przestrzegania, jest raczej niekwestionowane.

TABELA 20

Wskazania respondentów	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo obowiązujące w Polsce jest warte przestrzegania.	80	14	6

W tym wymiarze większość elektoratów cechuje stosunkowo silne przekonanie, że prawo obowiązujące w Polsce jest warte przestrzegania – średnie wartości wskaźnika kształtują się następująco: Koalicja Obywatelska – 4,13, Prawo i Sprawiedliwość – 3,88, Konfederacja Wolność i Niepodległość – 3,84 oraz Konfederacja Korony Polskiej – 3,65.

TABELA 21

Wartość wskaźnika legitymizacji prawa w poszczególnych elektoratach

Koalicja Obywatelska	4,13
Prawo i Sprawiedliwość	3,88
Konfederacja Wolność i Niepodległość	3,84
Konfederacja Korony Polskiej	3,65

TABELA 22

Średnie wartości wskaźnika praworządności w poszczególnych wymiarach

Wymiar	W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującymi stwierdzeniami, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce?	Średnia wartość wskaźnika*
Legitymizacja prawa	Prawo obowiązujące w Polsce jest warte przestrzegania.	3,92
Dostęp do wymiaru sprawiedliwości	W razie sporu wiadomo, gdzie można uzyskać pomoc prawną. Każdy ma realny dostęp do sądu, niezależnie od sytuacji materialnej.	3,38
Legalizm władzy	Władze publiczne przestrzegają wyroków sądów, nawet gdy są one dla nich niekorzystne. Politycy ponoszą realne konsekwencje za naruszenie prawa.	2,36
Niezależność sądów	Sędziowie w Polsce są niezależni od polityków. Sądy wydają orzeczenia bez nacisków politycznych.	2,30
Równość wobec prawa	Prawo w Polsce jest stosowane jednakowo wobec wszystkich obywateli. Politycy podlegają takim samym zasadom prawnym jak zwykli obywatele. Osoby bogate lub wpływowe są traktowane przez sądy tak samo jak inni.	2,04
Zaufanie do sądów	Ogólnie rzecz biorąc, do sądów w Polsce można mieć zaufanie.	2,68

*Wskaźnik przyjmuje wartość od 1 do 5 – im wyższa wartość, tym wyższa ocena stopnia praworządności

Polacy najczęściej utożsamiają praworządność z równością wobec prawa, przestrzeganiem prawa przez władze publiczne oraz niezależnością sądów. Jednocześnie społeczne oceny poszczególnych wymiarów praworządności wskazują na ograniczone zaufanie do funkcjonowania państwa i wymiaru sprawiedliwości. Najlepiej oceniane są legitymizacja prawa oraz dostęp do wymiaru sprawiedliwości, natomiast zdecydowanie najgorzej – równość wobec prawa. Respondenci często wyrażają przekonanie, że osoby wpływowe i politycy nie są traktowani przez prawo w taki sam sposób jak pozostali obywatele.

Oceny praworządności są również silnie związane z preferencjami politycznymi oraz z oceną własnych warunków materialnych.

Spośród wszystkich elektoratów zdecydowanie najlepiej stan praworządności w Polsce oceniają sympatycy rządzącej Koalicji Obywatelskiej. Dużo bardziej zdystansowani są zwolennicy ugrupowań opozycyjnych: Prawa i Sprawiedliwości, Konfederacji Wolność i Niepodległość, a zwłaszcza Konfederacji Korony Polskiej.

TABELA 1

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Władze publiczne przestrzegają wyroków sądów, nawet gdy są one dla nich niekorzystne			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		33	54	13	937
Płeć	Mężczyźni	33	55	12	446
	Kobiety	33	53	15	491
Wiek	18–24 lata	28	57	16	77
	25–34	30	59	11	132
	35–44	34	56	10	186
	45–54	32	56	12	171
	55–64	35	55	10	136
	65 lat i więcej	36	45	19	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	57	16	374
	Miasto do 19 999	39	46	15	128
	20 000 – 99 999	30	56	14	178
	100 000 – 499 999	37	55	9	142
	500 000 i więcej mieszk.	47	46	7	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	54	24	91
	Zasadnicze zawodowe	25	54	21	203
	Średnie	33	57	10	348
	Wyższe	41	50	9	295
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	39	52	9	141
	Średni personel, technicy	30	65	4	45
	Pracownicy adm.-biurowi	35	58	7	72
	Pracownicy usług	31	56	13	72
	Robotnicy wykwalifikowani	37	51	13	108
	Robotnicy niewykwalifik.	18	65	18	36
	Rolnicy	38	59	3	32
	Pracujący na własny rach.	46	45	10	53
	Bezrobotni	22	60	18	18
	Emeryci	31	51	18	244
	Renciści	24	60	16	27
	Uczniowie i studenci	25	59	15	42
	Zajmujący się domem i inni	33	48	19	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	39	51	10	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	58	11	122
	sekt. pryw. poza rolnict.	36	54	10	261
	prywatnym gosp. rolnym	34	60	6	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	25	60	15	97
	Od 2000 do 2999 zł	29	59	12	119
	Od 3000 do 3999 zł	32	57	10	137
	Od 4000 do 5999 zł	44	43	12	160
	6000 zł i więcej	47	50	2	111
	Trudno powiedzieć	25	57	19	127
	Odmowa odpowiedzi	27	54	19	186
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	75	12	41
	Średnie	25	58	18	242
	Dobre	37	51	12	655
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	72	10	33
	Raz w tygodniu	26	59	15	319
	1–2 razy w miesiącu	38	53	8	113
	Kilka razy w roku	32	56	12	249
	W ogóle nie uczestniczy	46	43	11	202
Poglądy polityczne	Lewica	49	43	8	219
	Centrum	40	49	11	256
	Prawica	22	69	9	305
	Trudno powiedzieć	23	46	31	129

TABELA 2

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Politycy ponoszą realne konsekwencje za naruszenie prawa			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		16	79	5	935
Płeć	Mężczyźni	17	79	4	448
	Kobiety	15	78	7	487
Wiek	18–24 lata	12	85	3	76
	25–34	17	80	3	133
	35–44	15	82	4	185
	45–54	16	75	9	172
	55–64	10	87	3	136
	65 lat i więcej	21	71	8	233
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	81	7	371
	Miasto do 19 999	19	75	6	127
	20 000 – 99 999	19	76	5	178
	100 000 – 499 999	14	81	4	143
	500 000 i więcej mieszk.	20	77	4	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	69	9	91
	Zasadnicze zawodowe	16	75	9	203
	Średnie	15	81	4	345
	Wyższe	15	82	3	295
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	84	5	142
	Średni personel, technicy	7	89	4	45
	Pracownicy adm.-biurowi	18	79	3	72
	Pracownicy usług	8	91	1	70
	Robotnicy wykwalifikowani	17	76	7	109
	Robotnicy niewykwalifik.	33	64	3	34
	Rolnicy	16	80	4	32
	Pracujący na własny rach.	19	76	5	53
	Bezrobotni	13	84	3	18
	Emeryci	18	74	8	243
	Renciści	25	65	11	27
	Uczniowie i studenci	7	91	2	40
	Zajmujący się domem i inni	20	72	8	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	81	5
spółce właścicieli prywatnych i państwa		15	81	4	122
sekt. pryw. poza rolnict.		14	82	4	261
prywatnym gosp. rolnym		15	78	6	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	24	74	3	97
	Od 2000 do 2999 zł	19	77	4	118
	Od 3000 do 3999 zł	13	80	6	137
	Od 4000 do 5999 zł	18	76	6	159
	6000 zł i więcej	15	85		112
	Trudno powiedzieć	13	74	13	126
	Odmowa odpowiedzi	12	82	6	186
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	90	2	41
	Średnie	13	79	9	242
	Dobre	18	78	4	652
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	77	4	33
	Raz w tygodniu	14	79	6	317
	1–2 razy w miesiącu	20	78	2	114
	Kilka razy w roku	16	80	4	249
	W ogóle nie uczestniczy	16	81	3	200
Poglądy polityczne	Lewica	20	79	1	218
	Centrum	19	76	5	255
	Prawica	14	84	2	306
	Trudno powiedzieć	10	74	16	129

TABELA 3

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Sędziowie w Polsce są niezależni od polityków			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		20	69	11	937
Płeć	Mężczyźni	20	72	8	448
	Kobiety	19	67	14	489
Wiek	18–24 lata	19	70	11	77
	25–34	23	66	12	132
	35–44	17	74	9	186
	45–54	18	71	10	173
	55–64	17	72	11	136
	65 lat i więcej	23	64	13	234
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	69	13	372
	Miasto do 19 999	30	58	13	129
	20 000 – 99 999	18	72	10	178
	100 000 – 499 999	13	78	9	143
	500 000 i więcej mieszk.	25	66	9	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	56	22	91
	Zasadnicze zawodowe	18	69	14	203
	Średnie	20	71	9	347
	Wyższe	20	72	8	295
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	21	71	7	142
	Średni personel, technicy	14	73	13	45
	Pracownicy adm.-biurowi	11	81	8	72
	Pracownicy usług	22	72	6	72
	Robotnicy wykwalifikowani	23	68	9	108
	Robotnicy niewykwalifik.	18	68	14	34
	Rolnicy	25	60	15	32
	Pracujący na własny rach.	14	73	12	53
	Bezrobotni	22	60	18	18
	Emeryci	21	65	14	244
	Renciści	20	71	9	27
	Uczniowie i studenci	16	72	12	42
	Zajmujący się domem i inni	23	63	14	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	21	65	15	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	82	3	122
	sekt. pryw. poza rolnict.	19	73	8	261
	prywatnym gosp. rolnym	25	52	24	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	22	63	15	97
	Od 2000 do 2999 zł	24	65	11	118
	Od 3000 do 3999 zł	20	75	6	137
	Od 4000 do 5999 zł	25	71	5	159
	6000 zł i więcej	27	70	3	112
	Trudno powiedzieć	11	70	18	127
	Odmowa odpowiedzi	13	68	19	187
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	74	14	41
	Średnie	15	70	15	242
	Dobre	22	69	9	655
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	81	6	33
	Raz w tygodniu	17	70	13	317
	1–2 razy w miesiącu	21	74	5	114
	Kilka razy w roku	26	66	8	249
	W ogóle nie uczestniczy	19	70	11	202
Poglądy polityczne	Lewica	28	63	9	220
	Centrum	25	65	10	255
	Prawica	13	81	5	306
	Trudno powiedzieć	14	60	26	129

TABELA 4

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Sądy wydają orzeczenia bez nacisków politycznych.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		21	65	13	935
Płeć	Mężczyźni	23	66	11	447
	Kobiety	20	65	15	488
Wiek	18–24 lata	20	64	16	77
	25–34	23	66	11	131
	35–44	21	66	12	186
	45–54	19	68	13	172
	55–64	19	70	12	136
	65 lat i więcej	24	60	17	234
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	68	14	372
	Miasto do 19 999	29	58	14	129
	20 000 – 99 999	20	64	15	178
	100 000 – 499 999	17	71	12	141
	500 000 i więcej mieszk.	30	61	10	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	23	58	19	91
	Zasadnicze zawodowe	16	68	16	203
	Średnie	22	65	13	347
	Wyższe	24	66	10	293
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	27	65	9	140
	Średni personel, technicy	20	68	11	45
	Pracownicy adm.-biurowi	18	76	6	72
	Pracownicy usług	22	62	16	72
	Robotnicy wykwalifikowani	27	62	11	108
	Robotnicy niewykwalifik.	15	70	15	34
	Rolnicy	11	74	15	32
	Pracujący na własny rach.	16	74	10	53
	Bezrobotni	14	58	28	18
	Emeryci	21	62	17	244
	Renciści	23	70	7	27
	Uczniowie i studenci	20	64	17	42
	Zajmujący się domem i inni	19	62	19	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	24	62	14
spółce właścicieli prywatnych i państwa		17	77	6	122
sekt. pryw. poza rolnict.		24	65	11	261
prywatnym gosp. rolnym		11	67	22	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	22	64	14	97
	Od 2000 do 2999 zł	22	68	10	118
	Od 3000 do 3999 zł	20	68	12	137
	Od 4000 do 5999 zł	26	64	10	158
	6000 zł i więcej	33	59	7	111
	Trudno powiedzieć	12	70	17	127
	Odmowa odpowiedzi	17	64	20	187
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	65	16	41
	Średnie	17	67	17	242
	Dobre	23	65	12	653
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	77	12	33
	Raz w tygodniu	16	68	16	317
	1–2 razy w miesiącu	18	73	9	113
	Kilka razy w roku	29	61	10	249
	W ogóle nie uczestniczy	26	63	12	202
Poglądy polityczne	Lewica	32	59	9	220
	Centrum	29	59	12	255
	Prawica	13	80	7	305
	Trudno powiedzieć	10	55	35	128

TABELA 5

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Prawo w Polsce jest stosowane jednakowo wobec wszystkich obywateli			Liczba osób	
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć		
		%	%	%		
Ogółem		18	77	5	938	
Płeć	Mężczyźni	19	77	4	447	
	Kobiety	16	78	6	491	
Wiek	18–24 lata	26	71	3	77	
	25–34	18	79	3	133	
	35–44	12	84	3	185	
	45–54	18	77	5	173	
	55–64	13	80	6	136	
	65 lat i więcej	21	72	7	235	
Miejsce zamieszkania	Wieś	14	80	5	374	
	Miasto do 19 999	24	71	5	127	
	20 000 – 99 999	21	72	7	178	
	100 000 – 499 999	15	84	1	143	
	500 000 i więcej mieszk.	21	74	4	115	
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	64	12	91	
	Zasadnicze zawodowe	13	80	6	203	
	Średnie	18	79	3	347	
	Wyższe	18	78	4	297	
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	79	6	142	
	Średni personel, technicy	11	89		45	
	Pracownicy adm.-biurowi	17	82	1	72	
	Pracownicy usług	15	82	2	70	
	Robotnicy wykwalifikowani	20	75	5	108	
	Robotnicy niewykwalifik.	18	73	9	36	
	Rolnicy	11	89		32	
	Pracujący na własny rach.	18	80	2	53	
	Bezrobotni	21	76	3	18	
	Emeryci	18	75	7	244	
	Renciści	28	69	3	27	
	Uczniowie i studenci	29	68	3	42	
	Zajmujący się domem i inni	15	75	10	50	
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	18	76	7	151
		spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	85	3	122
sekt. pryw. poza rolnict.		18	80	3	259	
prywatnym gosp. rolnym		13	87		33	
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	22	75	3	97	
	Od 2000 do 2999 zł	16	80	3	118	
	Od 3000 do 3999 zł	16	79	5	137	
	Od 4000 do 5999 zł	22	75	3	160	
	6000 zł i więcej	21	76	3	112	
	Trudno powiedzieć	16	78	5	127	
	Odmowa odpowiedzi	13	78	9	187	
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	80	12	41	
	Średnie	14	80	6	242	
	Dobre	20	77	4	656	
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	8	92		33	
	Raz w tygodniu	16	79	6	320	
	1–2 razy w miesiącu	17	80	3	114	
	Kilka razy w roku	24	74	3	249	
	W ogóle nie uczestniczy	16	79	5	202	
Poglądy polityczne	Lewica	21	77	2	220	
	Centrum	21	73	6	255	
	Prawica	14	85	1	306	
	Trudno powiedzieć	17	70	13	129	

TABELA 6

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Politycy podlegają takim samym zasadom prawnym jak zwykli obywatele			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		16	79	5	938
Płeć	Mężczyźni	16	80	4	447
	Kobiety	15	79	6	492
Wiek	18–24 lata	11	80	9	77
	25–34	13	84	3	133
	35–44	12	86	3	185
	45–54	15	79	6	172
	55–64	18	78	4	136
	65 lat i więcej	21	72	7	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	81	6	375
	Miasto do 19 999	20	75	5	127
	20 000 – 99 999	17	78	6	178
	100 000 – 499 999	15	82	3	143
	500 000 i więcej mieszk.	20	76	4	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	70	11	91
	Zasadnicze zawodowe	16	76	8	203
	Średnie	15	82	3	347
	Wyższe	15	81	4	296
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	85	4	142
	Średni personel, technicy	11	86	2	45
	Pracownicy adm.-biurowi	10	84	5	72
	Pracownicy usług	13	83	3	70
	Robotnicy wykwalifikowani	18	76	5	108
	Robotnicy niewykwalifik.	14	81	5	36
	Rolnicy	15	85		32
	Pracujący na własny rach.	17	78	5	53
	Bezrobotni	10	87	3	18
	Emeryci	19	73	8	244
	Renciści	23	74	3	27
	Uczniowie i studenci	8	84	9	42
	Zajmujący się domem i inni	23	71	5	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	81	6
spółce właścicieli prywatnych i państwa		16	80	3	122
sekt. pryw. poza rolnict.		13	84	3	259
prywatnym gosp. rolnym		11	89		33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	16	78	6	97
	Od 2000 do 2999 zł	20	79	1	119
	Od 3000 do 3999 zł	18	76	7	137
	Od 4000 do 5999 zł	16	80	3	160
	6000 zł i więcej	17	82	2	112
	Trudno powiedzieć	11	83	6	127
	Odmowa odpowiedzi	13	78	9	186
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	90	6	41
	Średnie	13	79	8	242
	Dobre	17	79	4	656
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	8	78	14	33
	Raz w tygodniu	16	78	6	320
	1–2 razy w miesiącu	15	84	1	114
	Kilka razy w roku	19	77	3	249
	W ogóle nie uczestniczy	13	83	4	202
Poglądy polityczne	Lewica	18	78	4	220
	Centrum	22	75	4	256
	Prawica	13	86	1	306
	Trudno powiedzieć	8	75	17	129

TABELA 7

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Osoby bogate lub wpływowe są traktowane przez sądy tak samo jak inni			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		16	76	8	937
Płeć	Mężczyźni	17	76	8	446
	Kobiety	15	77	9	491
Wiek	18–24 lata	13	80	7	77
	25–34	13	79	8	133
	35–44	14	79	7	185
	45–54	19	76	6	173
	55–64	14	81	5	136
	65 lat i więcej	18	69	13	234
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	80	8	373
	Miasto do 19 999	20	72	8	127
	20 000 – 99 999	16	75	9	178
	100 000 – 499 999	17	75	8	143
	500 000 i więcej mieszk.	21	72	6	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	75	6	91
	Zasadnicze zawodowe	8	80	12	202
	Średnie	14	79	6	347
	Wyższe	21	70	8	297
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	18	74	8	142
	Średni personel, technicy	15	82	2	45
	Pracownicy adm.-biurowi	24	70	6	72
	Pracownicy usług	15	82	3	70
	Robotnicy wykwalifikowani	8	84	8	108
	Robotnicy niewykwalifik.	15	80	5	36
	Rolnicy	28	69	4	32
	Pracujący na własny rach.	14	75	11	53
	Bezrobotni	19	75	6	18
	Emeryci	14	73	12	243
	Renciści	10	69	21	27
	Uczniowie i studenci	12	84	4	42
	Zajmujący się domem i inni	20	74	6	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	18	74	8
spółce właścicieli prywatnych i państwa		16	78	6	122
sekt. pryw. poza rolnict.		16	80	5	259
prywatnym gosp. rolnym		19	72	9	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	13	79	7	97
	Od 2000 do 2999 zł	13	83	4	118
	Od 3000 do 3999 zł	16	76	8	137
	Od 4000 do 5999 zł	17	75	8	160
	6000 zł i więcej	24	73	3	112
	Trudno powiedzieć	12	80	8	127
	Odmowa odpowiedzi	15	71	13	185
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	94	4	41
	Średnie	14	77	9	240
	Dobre	17	75	8	656
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	9	85	6	32
	Raz w tygodniu	14	76	10	320
	1–2 razy w miesiącu	9	85	5	114
	Kilka razy w roku	20	75	5	249
	W ogóle nie uczestniczy	19	73	8	202
Poglądy polityczne	Lewica	23	72	5	220
	Centrum	17	76	8	255
	Prawica	12	83	5	305
	Trudno powiedzieć	12	69	19	129

TABELA 8

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Ogólnie rzecz biorąc, do sądów w Polsce można mieć zaufanie			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34	54	11	938
Płeć	Mężczyźni	34	58	8	447
	Kobiety	34	51	15	491
Wiek	18–24 lata	37	51	12	77
	25–34	31	58	11	133
	35–44	35	54	10	185
	45–54	37	52	11	172
	55–64	31	57	12	136
	65 lat i więcej	33	54	13	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	58	13	374
	Miasto do 19 999	42	47	11	127
	20 000 – 99 999	33	55	12	178
	100 000 – 499 999	33	57	10	143
	500 000 i więcej mieszk.	47	46	7	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	31	53	16	91
	Zasadnicze zawodowe	23	61	16	203
	Średnie	34	57	9	347
	Wyższe	43	47	10	296
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	48	10	142
	Średni personel, technicy	30	63	7	45
	Pracownicy adm.-biurowi	34	57	9	72
	Pracownicy usług	37	54	9	70
	Robotnicy wykwalifikowani	35	55	10	108
	Robotnicy niewykwalifik.	27	64	8	36
	Rolnicy	43	52	6	32
	Pracujący na własny rach.	35	54	11	53
	Bezrobotni	23	69	9	18
	Emeryci	30	56	14	244
	Renciści	21	72	7	27
	Uczniowie i studenci	44	44	12	42
	Zajmujący się domem i inni	36	38	26	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	41	50	9	151
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	68	5	122
	sekt. pryw. poza rolnict.	39	49	12	259
	prywatnym gosp. rolnym	39	52	8	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	32	57	11	97
	Od 2000 do 2999 zł	32	56	12	118
	Od 3000 do 3999 zł	31	57	12	137
	Od 4000 do 5999 zł	40	52	8	160
	6000 zł i więcej	43	53	4	112
	Trudno powiedzieć	30	60	11	127
	Odmowa odpowiedzi	32	48	20	186
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	72	11	41
	Średnie	27	59	14	242
	Dobre	38	52	10	656
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	15	75	10	33
	Raz w tygodniu	27	60	13	320
	1–2 razy w miesiącu	37	49	14	114
	Kilka razy w roku	42	50	8	249
	W ogóle nie uczestniczy	39	53	8	202
Poglądy polityczne	Lewica	46	46	8	220
	Centrum	43	44	13	255
	Prawica	21	71	8	306
	Trudno powiedzieć	31	50	20	129

TABELA 9

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Prawo obowiązujące w Polsce jest warte przestrzegania			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		80	14	6	937
Płeć	Mężczyźni	82	14	4	446
	Kobiety	79	14	8	491
Wiek	18–24 lata	79	17	4	76
	25–34	78	19	3	133
	35–44	84	12	4	186
	45–54	78	13	10	172
	55–64	81	13	5	136
	65 lat i więcej	80	13	7	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	81	13	7	374
	Miasto do 19 999	84	11	5	127
	20 000 – 99 999	76	18	6	178
	100 000 – 499 999	78	16	7	142
	500 000 i więcej mieszk.	83	13	4	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	81	10	9	91
	Zasadnicze zawodowe	71	21	7	202
	Średnie	81	13	6	348
	Wyższe	85	11	4	296
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	87	8	5	141
	Średni personel, technicy	92	2	5	45
	Pracownicy adm.-biurowi	76	20	5	72
	Pracownicy usług	82	8	10	72
	Robotnicy wykwalifikowani	82	10	8	106
	Robotnicy niewykwalifik.	49	48	3	36
	Rolnicy	80	20		32
	Pracujący na własny rach.	80	13	7	53
	Bezrobotni	79	14	7	18
	Emeryci	80	13	7	244
	Renciści	71	26	3	27
	Uczniowie i studenci	82	14	4	42
	Zajmujący się domem i inni	73	19	9	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	80	13	7
spółce właścicieli prywatnych i państwa		75	18	7	122
sekt. pryw. poza rolnict.		84	11	5	259
prywatnym gosp. rolnym		87	13		33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	86	14		97
	Od 2000 do 2999 zł	79	14	7	119
	Od 3000 do 3999 zł	78	17	5	137
	Od 4000 do 5999 zł	75	16	8	158
	6000 zł i więcej	87	10	3	112
	Trudno powiedzieć	83	10	6	127
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	77	14	9	187
	Złe	71	27	2	41
	Średnie	76	15	9	241
Udział w prakt. religijnych	Dobre	82	13	5	655
	Kilka razy w tygodniu	83	11	6	33
	Raz w tygodniu	81	13	5	319
	1–2 razy w miesiącu	82	12	5	114
	Kilka razy w roku	85	11	4	248
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	73	21	6	202
	Lewica	80	14	7	220
	Centrum	87	9	4	256
	Prawica	79	19	3	306
	Trudno powiedzieć	76	12	12	127

TABELA 10

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: W razie sporu wiadomo, gdzie można uzyskać pomoc prawną			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		65	25	9	939
Płeć	Mężczyźni	66	27	7	448
	Kobiety	64	24	12	491
Wiek	18–24 lata	68	28	4	77
	25–34	68	29	3	133
	35–44	68	25	8	186
	45–54	70	21	9	173
	55–64	59	33	8	136
	65 lat i więcej	61	22	17	234
Miejsce zamieszkania	Wieś	67	24	8	373
	Miasto do 19 999	70	18	11	129
	20 000 – 99 999	62	27	10	178
	100 000 – 499 999	61	31	8	143
	500 000 i więcej mieszk.	62	28	10	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	69	19	12	91
	Zasadnicze zawodowe	59	29	12	203
	Średnie	62	29	9	348
	Wyższe	71	21	7	296
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	75	19	5	142
	Średni personel, technicy	70	30		45
	Pracownicy adm.-biurowi	61	34	5	72
	Pracownicy usług	70	19	11	72
	Robotnicy wykwalifikowani	75	22	4	108
	Robotnicy niewykwalifik.	53	47		36
	Rolnicy	64	33	3	32
	Pracujący na własny rach.	59	35	6	53
	Bezrobotni	62	34	3	18
	Emeryci	59	23	18	243
	Renciści	52	29	19	27
	Uczniowie i studenci	68	28	4	42
	Zajmujący się domem i inni	61	18	21	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	28	6
spółce właścicieli prywatnych i państwa		63	30	7	122
sekt. pryw. poza rolnict.		73	22	5	261
prywatnym gosp. rolnym		67	30	3	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	64	31	5	97
	Od 2000 do 2999 zł	68	24	8	118
	Od 3000 do 3999 zł	56	30	15	137
	Od 4000 do 5999 zł	64	30	6	160
	6000 zł i więcej	77	18	5	112
	Trudno powiedzieć	69	24	7	127
	Odmowa odpowiedzi	62	22	16	187
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	54	5	41
	Średnie	54	33	14	240
	Dobre	71	21	8	658
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	76	16	9	33
	Raz w tygodniu	61	26	13	320
	1–2 razy w miesiącu	70	22	9	114
	Kilka razy w roku	70	24	6	249
	W ogóle nie uczestniczy	64	31	5	201
Poglądy polityczne	Lewica	68	26	6	219
	Centrum	74	19	7	256
	Prawica	60	31	9	306
	Trudno powiedzieć	57	26	17	129

TABELA 11

		W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującym stwierdzeniem, myśląc o obecnej sytuacji w Polsce: Każdy ma realny dostęp do sądu niezależnie od sytuacji materialnej			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56	34	10	938
Płeć	Mężczyźni	57	34	9	446
	Kobiety	54	34	11	492
Wiek	18–24 lata	41	48	11	77
	25–34	45	48	6	133
	35–44	60	33	7	185
	45–54	61	27	12	172
	55–64	53	34	13	136
	65 lat i więcej	61	27	12	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	56	32	11	374
	Miasto do 19 999	60	31	9	127
	20 000 – 99 999	55	34	10	178
	100 000 – 499 999	49	42	9	143
	500 000 i więcej mieszk.	59	33	8	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	61	26	13	91
	Zasadnicze zawodowe	51	34	15	203
	Średnie	51	41	8	347
	Wyższe	63	29	8	297
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	58	36	6	142
	Średni personel, technicy	60	24	16	45
	Pracownicy adm.-biurowi	58	36	7	72
	Pracownicy usług	58	36	6	70
	Robotnicy wykwalifikowani	53	38	9	107
	Robotnicy niewykwalifik.	46	40	14	36
	Rolnicy	54	39	7	32
	Pracujący na własny rach.	48	38	13	53
	Bezrobotni	56	41	3	18
	Emeryci	58	29	13	245
	Renciści	61	35	5	27
	Uczniowie i studenci	39	51	10	42
	Zajmujący się domem i inni	61	20	19	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	58	33	9
spółce właścicieli prywatnych i państwa		52	41	7	121
sekt. prywat. poza rolnict.		53	37	10	259
prywatnym gosp. rolnym		61	30	10	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	55	43	3	97
	Od 2000 do 2999 zł	59	32	9	119
	Od 3000 do 3999 zł	50	38	12	137
	Od 4000 do 5999 zł	60	33	7	160
	6000 zł i więcej	59	34	7	112
	Trudno powiedzieć	60	26	14	126
	Odmowa odpowiedzi	50	34	16	187
Ocena własnych war. mater.	Złe	30	62	7	41
	Średnie	50	37	13	241
	Dobre	59	31	10	657
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	49	36	15	33
	Raz w tygodniu	55	35	11	319
	1–2 razy w miesiącu	57	35	8	114
	Kilka razy w roku	59	33	8	249
	W ogóle nie uczestniczy	56	34	10	202
Poglądy polityczne	Lewica	56	36	8	220
	Centrum	64	29	7	256
	Prawica	53	39	8	305
	Trudno powiedzieć	50	29	22	129